

СВОБОДА

ESTABLISHED 1884.
"СВОБОДА" ("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday, by
The Ukrainian Nat'l Ass'n
of America
41 53 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:
per year..... \$2.00
single copy..... 10c

СВОБОДА ("LIBERTY")
видається три рази на тиждень
Вівторок, четвер і субота,
написано українською мовою
"UKRAINIAN NATIONAL ASS'N"
of America
41 53 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:
на рік..... \$2.00
на місяць..... 1.00

УРЯДОВИЙ ОРГАН У. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "СВОБОДА" OFFICIAL ORGAN OF THE UKR. NAT'L ASS'N OF AMERICA

РІК XXIII. Джерси Сіті, Н. Дж., вівторок 16-го лютого 1915. 19. VOL. XXIII. Jersey City, N. J., Tuesday, February 16, 1915. N. 19.

АВСТРІЙЦІ І НІМЦІ ПОЛОНИЛИ 60,000 МОСКАЛІВ.

Російський генеральний штаб на Буковині дістав ся в полон австрійської армії.

Нова велика перемога Німців над Москалями у Східних Прусах.

Австрійці висадили у воздух сербську твердиню Самандрію.

В ГАЛИЧИНІ І НА БУКОВИНІ:

АВСТРІЙСЬКІ ПОБИДИ В КАРПАТАХ.
АМСТЕРДАМ (через Лондон), 13 лютого. — В Відні доносять, що битви в Карпатах в Галичині та в Буковині привають даліше. Найважливіші битви відбуваються генер в Дукарських перевозі.

Обі сторони переходять часто до розпар на битвах і це дозволять до найкращих військ, які колишньої війни свої бачили.

Після останніх звісток з Відні австро-угорські війська в Дукарських перевозі поєднують ся з новими австрійськими військами, щоб атакувати Москалів на північній стороні свого війська.

На Буковині австро-угорські і німецькі війська поступають вперед у величезній кількості походи на північ, виправив сербів російські війська. Австрійсько-угорські і німецькі війська зашпурнули вперед перед собою російські війська. Дішали вони вже до міста Серету (над рікою Серетом, на південній стороні від Чернівців).

АВСТРІЙЦІ ПОЛОНИЛИ 29,000 МОСКАЛІВ В КАРПАТСЬКИХ БОЯХ.

ВІДЕНЬ (через Лондон), 14 лютого. — В Західній Галичині над рікою Дунайом не стало ся нічого нового.

Походжене у західній і середній Карпатах загном в ніч не змінилось ся.

В Дукарських перевозі російські війська вже поразіли. У східних Карпатах російські війська поступають вперед.

Після нічних боїв війська німців і австрійців (Керенський), переїхали північ на Ягоштинський перевіз і забили російські воїни обох боків бивач.

Німецькі війська в горішній частині ріки Прута заїхали геть до рогів і дішли до Вижниць на Буковині та до Кут. Носова: Делатина і Паасної.

АВСТРІЙСЬКО-УГОРСЬКА АРМІЯ ПОСТУПАЄ В ГАЛИЧИНІ І НА БУКОВИНІ ПОВІДОМОНО ВПЕРЕД.

ВІДЕНЬ (через Лондон), 15 лютого. — Урядові звіти оголошено.

В Карпатах Москалі пробують улаштувати новий план на північ становича в Дукарських перевозі, але відбито їх. Також прогнано сербські війська з двох перевозів верхів на яких вони були закріплені і ся прогнали Москалів даліше на північ.

В середній Карпатах ввійшли нові війська і ввійшли на північ Карпат. Війни тривають довіч і ввійшли прогнали Москалів з їх становища до лісових перевозів.

В Червінській області австрійські війська висадили на Буковині австрійські нові побіди. На

південній захід від міста Надвірної відійти ми і прогнали Москалів. Даліше здобули нашу війська верху коло Делатина і взяли багато російського війська до неволі.

ЦІЛІЯ РОСИЙСЬКА ГЕНЕРАЛЬНИЙ ШТАБ ДІСТАВ СЯ ДО АВСТРІЙСЬКОЇ НЕВОЛІ.

БЕРЛІН (бездротна телеграма до Сейвль, Л. Ай.), 15 лютого. Перед двома днями відішло австро-угорське військо до Відні урядовою німецької армії на Буковині та про залязав Радовець, але не подав ніяких повідомлень побіди в сій місцевості над Москалями та залязав її.

Тепер виявлено ся, що при занятю Радовець взято в полон цілий генеральний штаб російської армії, яка знаходилась ся на Буковині.

Мадридська газета "Аль Бит" яка виходить в Будапешті, столиці Угорщини, доносить, що російський генеральний штаб, якого голова квартира знаходилась ся в Радівці, не був пригнатований на скорий захід австро-угорських і німецьких військ і вагав ся, яку залязав проти північних армій. А тимчасом Австрійці і Німці скорим маршем дійшли поспішно над Радівці, виринули місто з убої сторін, побили російську залязку, яка намагала ся ще оставити опір і взяли місто в посідане.

Російський генеральний штаб хотів утікати, але побачив своє безвихідне положення, бо місто було в австрійсько-німецьких руках з убої сторін, і мусів дати ся на ласку і несласку побідників.

Цілий російський генеральний штаб ввійшов ся Австрійцям до неволі, окрім самого команданта, котрий з розуму, що він самий завинив таку соромну невдачу, відірвав собі життя вистрілом з револьвера.

НІМЦІ ВИДУМАЛИ НОВУ ШТУКУ, АБИ ВІДІВЧИТИ МОСКАЛІВ ВІД ВОЛОВАНИ ТА БАГНЕТИ.

ПЕТРОГРАД (через Лондон), 15 лютого. — В битвах у Карпатах Німці зачали умирати нових машин, Се залязав до військи боти і ввійшли горішньої сторони. Південь до залязав боти нові зброє залязав. Як залязав, вони бомбили на відстані 200 до 300 ярдів, як артилерія не може стріляти, а зброє залязав до облязавля горішньої сторони нові їх, вчерго на 8 ярдів, але залязав нові, що вони діють ся. Сього приладу з турбінами облязавля нові війни Москалів, коли вони ідуть боти ся на бачити.

Способи воювання на бачити серед російської армії найбільше прийняли, але тепер від Москалів і прийняли новіх військових машин, які залязавлять, залязавлять війська з багнетами стріляють огнем і мотури залязав, бачити ся залязав ся свої огнем і відразу ставлять ся несподівано до боти.

В РОСИЙСЬКІЙ ПОЛЬЩІ:

НА ВАРШАВУ СЬОГО ТИЖНЯ.

ЛОНДОН, 13 лютого. — Німецький цесар Вільгельм прийняв у північній на послухом головного команданта німецької армії на східній фронті польового маршала Гінденбурга. На нараді постановлено — як доносить телеграми — як салдувати (значить — на сей) тяжке вигонати остаточний папір на Варшаву, столицю російської Польщі і зайняти її.

В НІМЕЦЬКІЙ:

НОВА ВЕЛИКА ПОБИДА НІМЕЦЬКОЇ АРМІЇ НАД МОСКАЛЯМИ У СХІДНИХ ПРУСАХ.

БЕРЛІН (бездротна телеграма до Сейвль, Л. Ай.), 13 лютого. — Німецька армія у Східних Прусах віднесла нову велику побіду над російськими військами на схід від Маурських озер.

Взято там в полон 30,000 Москалів; здобуто багато гармат, машинних карабінів та амуниції. Крім того відігано Москалям і забрано цілий набір їх північної армії. Число поляглих і ранених Москалів дуже велике. Ся нова побіда над Москалями має рішуче значення, бо Москалі тепер раз на все вже зломані у своїх походах на німецьку землю і мусить усунути ся далеко на схід поза свої ярпости. Де займуть лише оборонне становище.

МОСКАЛІ В ПОВНІЙ УТЕЧІ.

БЕРЛІН (бездротна телеграма), 13 лютого. — Відомості Москалів у північній часті російської Польщі перемінені ся в повну утечу, а побідоносні німецька армія пересуває їх даліше на північ на Варшаву і недалеку ярпості Ново-Георгієва.

МОСКАЛЯМ БРАНУС ГАРМАТ.

БЕРЛІН (бездротна телеграма), 13 лютого. — В битвах коло Маурських озер виявлено ся, що Москалі вже не сласкає гармат. Російські війська забрали у полонуву більше чотирьох гармат ніж мали на початку війни. Через те ім тепер дуже тяжко ставати бойові особливо німецькій добре випосажений артилерії.

СТОЛІЦЯ НІМЕЦЬКИНИ ЛИНУЄ.

БЕРЛІН (бездротна телеграма до Сейвль, Л. Ай.), 15 лютого. — Цілий Берлін линує новою великою побідою польового маршала генерала фон Гінденбурга над Москалями у Східних Прусах, на схід від Маурських озер. Цілий місто пригнатоване прапорами і прикрито німецькою військовою народом.

На виступу перед полонуву німецькою армією у Східних Прусах розповсюджено вої ді шліх, щоб вони залязав у остаточних радних походах по місто.

усунена всяка небезпечна нового наїзду Москалів на Східні Пруси.

Про велику вагу сєї нової німецької побіди над Москалями говорить і те, що Москалі, як самі се стверджують, мусять усунути ся даліше на схід, як поза свої твердині.

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬГІЇ:

НІМЕЦЬКІ ПОБИДИ НАД ФРАНЦУСЬКИМИ ВІЙСЬКАМИ.

БЕРЛІН (бездротна телеграма до Сейвль, Л. Ай.), 15 лютого. — Головна квартира "Обсерватор" німці урядово про побіди німецької армії в Лютирній і горішній Альпах.

Оголошене звучить ось-так: На північній захід від Попа-Мусон зайшли Німці місцевість Норрой, а даліше на північній захід відтам здобути гору "верх 365", на якій Французи були закріплені ся. Взято до неволі 150 козирів і двох офіцерів.

В торах Вогезах здобули Німці від Французів дві місцевості Глелан і Оберантєри та взяли до неволі 135 козирів.

НА БАЛКАНАХ:

СЕРБІЯ ПОСТУПАЄ ПО ВІРСЬКИМ ТАКСАМО ЯК ПІ УЧИТЕЛЯ РОСІЯ.

СОФІЯ, столиця Болгарії (через Лондон), 11 лютого. — Між сербськими бранцями було багато Македонців (Македонці є народності болгарської), котрі віддали ся добровільно в полон, тому, що не хотіли салудати ворожій армії, яка стремить до винародження Македонців. Коли австрійські військові відійшли про не даліше ся, поступили їх та полонуву віддали до Болгарії, де їх прилязав їх брати.

Тут оповідають воїни про страшний зверсток, який добувають ся Серби на Македонцах. Сербі поступають шлюком залязавлять їх утихав Москалі.

Сербський престолонаслідник Аде-савдер видав прокламацію, в якій залязавлять Македонців, які добровільно та обійшли їх констатуційні права. На се соціалістичка газета "Воля" пише: "Діючи, як пів-макалі, ся Сербів за болгарську грабунку, домагають конституційні права ідеї, нехай Сербія дасть Македонцям обиди, а не дасть їм права; нехай прилязавлять їх говорити їх рідною болгарською мовою! Не рогіть їх мити ми Москалі бити ся за сербську справу, а за їх рідну ворожоду! Інакше даде ся, що вони займуть оружє проти нас!"

Газета "Балкан" пише: "Кат Македонці осмілюють ся хвалити полонуву Македонців по тим, як прогнано багато їх родин з їх рідних хат; як салудно боти македонських сіл; як поамаляно болгарські перші і школи, а сьєднані та учительи або поубавано або прогнано з їх рідної землі. І так то поступають ся Славянами — другі браться Славяни! А тимчасом між нами (Болгарія) є ще такі славянофоби, котрі сиріють Сербам! Чи вони вірять, або можна залязав браться Македонців інакше осведомити

ніж мечем Гогнем? Македонія як твої боти євободна, як Сербія буде шлюком зломана!"

Урядова "Болгарська Телеграфічна Агенція" доносить, що Сербія даліше пересуває Македонців. Війська, які прилязав до Болгарії, доносять, що Сербі поперетинили всіма комунаційніні ерелства поміж подвійними селами в Македонії і забирають до армії македонських старшин у війні від 50-ого до 60-ого року.

Македонія — се простір між Альпями і Балканами. Чи країна заселена Болгарями (такі до 3 мільйонів) до балканської війни Македонія надала до Туреччини, а до балканської (архипів) війни перед двома роками її розділяли між себе поляки над Болгарією — Сербія і Греція.

Нові Болгарії бачи вийшли Македонці (вони залязав ся Македонці над інами своєю краєю, але по народності се вони Болгарі, як говорить болгарською мовою і тому всі Македонці прилязав ся до найближчої сторони і Болгарії з турецької неволі. Але не стали ся до сьєднані болгарських поїздах над Туркми вийшли проти Болгарії і союзники — Сербія, Греція і Румунія, а не криг того до них долазав ся Румунія і Туреччина і разов залязав Болгарія та ввійшли її немилосердно. Війни долазав до того руху ще в Гречі, котра прилязавлять против болгарів Болгарії.

Потім повалили Болгарії, що вони марно крої проклами, бо їх брати зліди неволі турецької дістали ся під давом Гречу неволі сербської, а Сербі, несласкою Москалів, по залязавлять поступово з Македонцями.

На Туреччині Македонці мали доволі свободи. Мали свої перші, своїх сьєднані, сьєднані; мали болгарські школи, гідний, сьєднані сьєднані і т. д. Південь у міст Монастир і т. д. але навіть зони ата. Все то Македонці їм довертали своїм приватним копитом, а сьєднані південь народів Туреччини, на се не давала гречин, але боляв не боронили.

А Сербія південь сьєднані Москалів і почали ніхати всіма національним дорожєк браться Славян Македонцями — зверський розвиток, як виділяють опрощи.

Діючи, доїсний союзники між Росією і Сербією, — сьєднані.

АВСТРІЙСЬКО-УГОРСЬКА АРМІЯ ВИСАДИЛА У ВОЗДУХ СЕРБСЬКУ ТВЕРДИНЮ.

ВІДЕНЬ (бездротна телеграма до Сейвль, Л. Ай.), 15 лютого. — Досі не було в останній час повідомлення австрійсько-угорського генеру війни, бо акцій проти Сербії на якийсь час була облязавлять. Тимчасом Австрійсько-угорська армія пригнатовала ся до нової операції (наступальний виправу) проти Сербії.

Перед кількома днями ввійшли були діючи з Півдня, сьєднані доїсний Чорногорці, що австрійсько-угорські війська ввійшли на Чорногорію над рікою Неретву, а тепер подають італійські війська ввійшли, яку одержали з Вугарщини, доїсний Румунія, що артилерія австрійсько-угорської армії обомардувала і цілком знищила сербську твердиню Самандрію.

Кілька гарматних вистрілів митишло в магізини стратегічного пороку в твердині і ввійшли їх у воздух. Се доприняло дуже знищуву твердиню.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ ЧЕТВЕРТА ЛІСТА СТРАТ УБИТИХ, РАНЕНИХ, ПОЛОНИХИХ І ПРОПАВШИХ В ТЕПЕРІШНІЙ ВІЙНІ УКРАЇНЦІВ. ЦЯ НА ОДНОЇ ЛІСТІ 15 ЦНТ., ЧОТИРИХ ЛІСТ РАЗОМ 45 ЦНТ. НАБУТИ ІХ МОЖНА В "СВОБОДІ".

"СВОБОДА" (LIBERTY)

The Ukrainian newspaper

Published three times a week Tuesday, Thursday and Saturday, at 83 Grand St., Jersey City, N. J. Telephone: 498 Jersey City.

Published by

The Ukrainian National Association of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKIEWICZ, editor.

83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year, for Canada three dollars a year. Single copy: 3 cts.

Всі номери-ордери і чени треба випускати лише на адресу:

"СВОБОДА"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

За всі оголошення поміщувати в "Свободі" редакція не відповідає. Рукописи не звертає ся.

ЯК МОСКАЛІ ГОСПОДАРЯЛИ В ЧЕРНІВЦІ.

(52 дні першої московської окупації в столиці Буковини.)

Один з членів Союзу визволення України (Батько в Києві Черновець, ставший Буковини в місто власності) як учасник по утворенню зв'язки Москві. Свої крадіжки в Черновець описав він після у Віденську соціалістичну газету "Українці" для всіх перекладувачів.

Дорога до Черновець була приналежно червоною. Так якось складалося. І добре сталося се, бо я мав нагоду власними очима побачити ті місця, де так "загосподарили ся" Москалі. Перед Сторожницьким селенням мій. Тільки кімнатки шавів виставляло понад волю. Якійсь дивиний спосіб мають Москалі на шпигів. Все заплановано горить до тла, сліду не лишається ні чого хотіти і тільки Богато такого бачив я під Сторожницьким, головною на перемістку "Майдан". Найбільше потерпіли жидівські хати. Хоч можна сказати, що Москалі не знали розбору: паляли та палили, що могли і, де могли.

До Черновець настія я по опинився. Якось сумно і лично було в місті. Ніде не чути, живої душі не побачити на улиці. Десь на рогах улиці то сям то там ходять стрільці-добровільці. Се черновецька сторожа. Нараз забіснує перед тобою скотина-ліхтаря, зажадають від тебе джигитів, світлячок і тільки дивись, багато пухляків умишляти. Так ведуть ся від 20-ого жовтня, відколи почали Москалі за Прут. До 4-ої години ходять трамвай (стрічка) від ринку до станції Фолькстартен, до 7-ої години ввечер ходять те пожежники люди, до 10-ої години видно ще світло по домах та по каварнях, а потім пусто і темно по цілому місті.

То було в четвер, дня 12-ого листопада. Того дня була остання канонада. Замала ся пів до дванадцяти, а починалася ся о дванадцятій. Ті, що лишили ся в Чернівцях, привинили вже до гарматних стріль. Але також, що знав про них тільки з часописів, ніякого було слухати. І лично і страшно. Добре, що не довго тривало. Австрійські гармати привинили російські до мовчанки, продривали їх в них і вбивали яких двайцять людей. З того часу стрільничі не було. Тільки з рушничі перестрилявало ся наше військо з московських через Прут. Такі перестрілки бувають день-в-день і ніхто на них не звертає уваги. Привинили. І не боїть ся ніхто, бо знають, що позаховувати в добрих ровах, викопаних Москалями, ваші жовніри не чутять ворога за сей бік Прута.

Так на око то Чернівці не змінялися за 52 дні російського пановання. На улиці Франца кілька вивитих шпів, розвалений кімнат в одній камениці — тільки всего. Але воєнна не видно, а то що шпів, то треба, аби хтось на них показав, щоб побачити, що вони потрібні від прахельні. На око, як кажуть, Чернівці ті самі. Тільки-ж на око воно таке. Дивно місто дуже переміняло ся. Улиці і в день порожні. Не в ринку коло 11. години заробляють ся перекупки, то мало-кого там побачити. Коло трамвая ухвалять ся кілька являють, що продають часописи, напроти готелью "Шпів

ним орлом" заєсть ся кількох вивитих, недалеко ратушу прокодуєть ся сторожа, от і все. Крадіжки навіть у ринку в близькості помешкання, бо кущі-пожогі. А й на обічних улицях сила мешканців порожних. Хто не встиг утікати перше, старався ся се зробити тепер. Ще й довіст стирчати по вікнах образи освітлених, навіть по жидівських домах. Ті сьвітки мали боронити мешканців перед Москалями. Із мовчанкою підорвало ся кілька жінок, а сьвітки побрили ся. Ще проєкт нового бачини в Чернівцях: показувати правильно воду по домах. Володарини перервали, бо Рогізна в московських руках, тільки німа нішньої ради як розвинути воду.

Се все так, що видається, що в перший погляд. Але щоб зрозуміти, що перевертели наші люди за час перебування в Чернівцях Москалі, то для того мало таких оглядів. Треба влізти в душу тих, що не мали спроможності купити міста з початком Херсоні. Матеріально не потерпіли. Херсоні перекупили (Хотин — це місто в Буковині в Росії) на Штерном. До 10 миль від Черновець) довозили до дельви ціну харчів, магістрат видкував напереві гроші і генерал Назарович не хотів, щоб "люди люди мерли з голоду". Але морально натерпіли ся вони не мало, а натерпіли ся передівсь українські інтелігентні.

Ще доки не було в Чернівцях капітала Героєвського, можна було витримати, боїтись можна було спокійно ходити по улицях та спати у своїй власній квартирі. Як його іменовано адютантом губернатора Саванова, покла ся арештованим української інтелігентні. Перший пожежний жертвою в. Топуцка, інструктор. Січових буюковинських Стрільців". Не було в Чернівцях д-ра Кушніра, редактора газети "Україніне Ручиньш", то Москалі вдовольняли ся його братом Львом і зарештували його. Топуцка арештували на Буковині. Мимо великих зусиль не вдало ся ні його ні Кушніра увільнити з тюрми: їх обох вивезено до Росії і там їх чекає сумна доля. Із справою Топуцка являть ся арештоване се ось яких Українців: Олександр Поповича, Модеста Лещинського, Теофіла Бриндзана, Євгена Шумковського і Сергія Білинця. Кождого з них продавали більше як тиждень у тюрмі, домагали ся явлення ся в справі організації Січових Стрільців, а коли виявляло ся, що арештований до той справи непричастий, випущено їх на волю. За ту саму річ хотіли арештувати і краєвого інспектора п. Ангтона Кліма, бо його уважали основним стрілецької організації на Буковині. Але не застала його поліція дома. Що мусіла втерпіти його жінка, коли російський жандарм грозив їй смертю, як не зрадити місця пробутку свого чоловіка, се можна собі вже уявити. Крім того шукала се поліція за шп. Ясеичинським (надрадником і урядником краєвого відділу) і за проф. Володимиром Федоровичем, настоятелем хлосної буреси Юрія Федьківця. Та ні одного ні другого ні третого не застала поліція дома. Загалом українські інтелігентні майже ніколи не почували Москві, бо знають, що це не червоні, а жовті, не правдиві жиди, відлученого від одного дому до другого на них не ведуться наприклад небезпечно до Р. Кисля, який тільки йому лишив ся в Чернівцях, який дав слово бурмістрови д-р Ваксельбергові, що його не кине... Про посла Спінгула, його арештоване і вивезено до Росії можна було читати і в інших часописях.

І богато ревізії робили Москалі в Україні. Дома після: Василья, Шугуля, Омеляна Поповича, Гайла, Селіва, мешканця інженера Гайла Поповича переписували дуже докладно і до російської, а що півночі доу не нашіли, вносили ся конфіскацією деяких книг перекладачів. Найбільше школи потерпіли д-р Гайли, бож у його була дуже гарна літературна перекладач. В посла Шугуля покранено всю постіль, але не знають, що се зробив. Та коли стого не зробили Москалі самі, то зробили се годоті наші іхі приклади. Що-ж мало до роботи арештованої російська мислять сторожа, а що до мислять з мисльком наволочі, винищені і заховані злочинці? Отсе сторожа знала звичайні стачки своє становище і краля та піддувала, де могла.

Штукю яно говорили в Чернівцях про арештоване всіх Українців, що лишили ся в місті. На основі захопленої з "Українського Касина" книжки заведено особній спис людей, яких мали арештувати. Велику присуду робив Москалям у тім напрямі "бувалні" юнак Роман, великий приятель Героєвського, родом з Сербії, і шп Велгоровський з Валахії. Бувають такі випадки, що Роман арештував на свою руку, без поліції, без писемця в руках (професору Бриндзана), а як йому дехто закликав, що се нечесна робота, він вимовляв ся,

що се його служба! Мосові арештованих мали почати ся по 20-ти жовтня, але Москалі не встигли переверсти свого плану в жито, бо 21. жовтня вони мусіли покинути Чернівці, а разом з ними щедеві враз із Героєвським та Брєйновим — Роман, Велгоровський і більша половина славної мислькосторі!

Як оголошено в Чернівцях розпорядок губернатора Бобринського з Львова, підписаний і Брєйновом — яким зароборено купувати і мати законорні (отже й австрійські) видання, писані українською мовою, а вояки російської держави, почали ся в подвійних українських домах шпигів українських вояків. Богато старіє брові обличчя, а в старіє краля ся, як чуло ся "оноука" в старіє книжок, що вони перебіють з своїми бібліотеками. А дивувати ся німа тут чого, бож під класукою "полювничі" можна знайти і найвиштованіше річ, за що грошля краля 8000 карбованців або 30 днів російської торгм. Хто виступ, законів денно, або і скрив — та яке там було кохане, коли кождо хмилі міг наситити якісьбууд Роман і напропорити-людину просто до тюрми...

Український "Народний Дім" переміщено в польдійський "участок". В локальній приватної жіночої учительської семінарії, удержуваною товариством "Українська Школа", мислять ся цілий час російська поліція. З мисльком школи обійшли ся Москалі просто по дикому. Шпиги порозбивали, бібліотечні книжки порозкидали по підлозі у снігах, пошпиляли шкільні прилади... Що міг позбавити шкільний слуга, те же зберело ся, та того всего лишило ся дуже мало. В "Українській Касі", що міститься ся також у "Народнім Дім", переведено докладну ревізію і забрано не тільки деякі касові книжки та векселі, але й приватну переписку директора, що пішов на війну. В кімнатах "Жіночої Громади", де мислять ся чудова збірка вишпигів, порозбивали Москалі, порозкидали річ, що в них було, а багато дещо позабірали сі собою. Українську друкарню запечатали і не дозволили їй видагувати якісьбууд роботи. Своі оповістки та прикази друкували Москалі в "Общественній" друкарні, у тій самій, у якій колись Героєвський, як це був австрійський підданець, друкував свою зрадницьку "Руську Правду".

Визначи за Черновець, Москалі вивезли з "Народного Дому" дві великі пакети якихось річий. Що се було, не знають. Здасть ся нічого з нашого національного майна, крім видань "Української Школи" і "Руської Бесіди" та портрету іспс. Поповича, не забрали. Слуга "Народного Дому" замітив злобню, що се певно фляшки з вином та коньяком, які поконфіскували Москалі черновецьким купцям і склади в своїм "участку". Взяли се, що ім треба. Проголоси "Народного Дому", які ввзяв до претриду Героєвський, лишив ся в приватній мешканю президента, де сиділа "пан адютант". То так вони не пронали, бо правительство тепер їх невно зберегло з усіми своїми річами.

Захови я до друкарні. Штас ся я, чи не зберегла ся бодай коректа відомі "Ради Українців на Буковині", зложеної з представників усіх партійних відділків, заснованої з кінем серпня. Хотіло ся бодай на пам'ятку привезти коректу якогю документ, що була така Рада. Директор друкарні заявив, що ні коректи нема ні складу. Зараз такі, як тільки зрівано мости, він зницьво одню друге... Шкода, що так стало ся. Бож відозва Ради поєнавола вагу хвилі для всі України, а з особна для України на Буковині, нагадувала нам обовязки підчас війни, загравала до боротьби з Москалем, ставлячи перед очі всі кривди, які терпів наш нарід від ненамисті вид Москалі, — а на кімні поведомила про організацію Січових Стрільців для Буковини та закликала нашіх Буковинців стати у рядки Січових Дружеств. Пропала й українська і сьвід і коректа, — та на се нема ради. Директор друкарні не міг ніяк зробити. Він і так мав 52 дні московської неволі і пошкодженої дома, бо за ним шукали ніякого божлиа ся якімні арештовані, бачили, бачили, який епопійничі ся і навіть вояки вважали, що до української народности...

Отсе вам загалля картина московської господарстві по Україні. Найбільше вбитих повинили, як являло ся на цих війнах. Зараз такі в проєкцію ся національній епопійничі. Зараз такі другі дні повинили ся число народної часописні "Народний Дім" в о. В. Уступили статі, редакція витасе наші війська, подорожувати відомосте з війни, а наконець остерегає людей, по більший часті Жидів, що дещимні коштотом, дорожого доносів і інших інших війнких старців ся засудити собі-їма добрих патріотів, щоб не проповували напного народу, який шить ся а приходу австрійських війсок не менше як вони.

Досяг повинило ся з числа "Народного Голосу". Іх купувати мисляти на розваж. Воно й не довго. Бож се своя власна, рідна часопись, що освітляло воєнні події з українського становища, часом правдиві й істи. За московських подчас такої йати не було і треба було читати російські відомості хотинського зємства, які вже розобити були Австрією і шпигли до тла-ті армію. Крім того виходили далі "Нова Буковина" і в перше число з 19. падомста 1914. мислять у собі багато передуват з видань "Союза визволення України".

Щодо настроя — то він у Чернівцях серед мислять і інтелігентні дуже гарний. Час московського пановання не зидири ні трохів в населено одуплене до війни, не пограбає наші, які носили в своїх серцях Українці-мисляти. Богато зворушливих прикладів можна на се додати. Одна наприклад мисляти мала вже троє синів в бою, а тепер з великою радістю писала останнього до Січових Стрільців, а знов-одні мисляти усіх своїх синів вивела добровільцями — двоє з них уже тепер по уступлено Москалі. День у день наймала наші мисляти Службій Божі за мобілізацію цесаря Франца Йозефа, за мобілізацію австрійської зброї. Мисляти піддержувало на дує українсько духовенство, яке все мало від нього слова потиш і наші. Становище українського священства було як слід. Цілий час підчас Службій поминали в гр.-кат. церкві австрійського цесаря.

Серед молодіни, яка се лишила ся в Чернівцях, вербуєть ся Січові Стрільці і війскова комісія день у день асентирує по кількох і висилає до Відня. І при тім асентируванню було кілька зворушливих іспс. Патрійстичний гімназіст Сиротко зтік майже боємі і протривавши, без змінової одені з дому від батька, який хотів його вистити до війська іза його слабого здоров'я, дав ся асентирувати і військ. Одного слабого на серце комісія відкинула, а він таки впрорив ся. Мим двайцятима найшоу ся доєй яні 15, що хотять пійти у сліді дивчак Галечинів і Степанів. Коли їх перекувано, що вони за слабі, що вони тільки перешадають-муть і що зрештою їх не примуть, бо не знають, чи і хлопців примуть, вони попадали в плач, але від постанови своєї не відступили. Гарні дивчакі!

Ще одна гарня річ. До Черновець дїшла зятка про організацію Гуцульського Легиону. Зараз знайшло ся до 20 інтелігентних іспс, що шийшли у горішні помешканні утворено такою згупою. І в ридках вони готові стати, і в перобраню Гуцула бороти ся з московськими нашіяками.

А коли ви знали, яке одуплене викликали видання "Союза". І привіз по одному примірников українського і німецького видання. Молодї розривала ся над ними. За день бо примірники були такі помяти та пошпилені, що вже з них нічого не можна було вичитати. Деж тільки Січові солдати іди чі таке! Про "Діло" кажуть, що із них чуж, чуж вправді, не довіряють, що се нічого такого, а про "Союз" і його роботу нікому не силно ся. Тепер в Чернівцях уже всі знають про діяльність "Союза" — просили тільки під мильї Біг послати їм оба видання для самих і далі пропанація мій своїми й чужими на Буковині. Зрештою німецьку публіку поінформувала потрохи газета "Черновецький Таблиці" і передувала навіть стало проф. Ястрева у однім із своїх чисел.

Ось мої спостереження із поїзди до Черновець.

ПОЛЯКИ НА СЛУЖБІ РОСІ.

Телеграмми з Петрограда доносять осьццо: Прилюдна онія в Росії, а головною союзу російських зємств в Москві очікували дуже нетерпеливо здійснення обіцянки найвишого вождя щодо автономії Польщі. Тепер різні товариства і асоціації організації, що в частій війни доносили до червонової між Польщі і Москвою, виступили ся о шпих того, а про "Союз" і його роботу нікому не силно ся. Тепер в Чернівцях уже всі знають про діяльність "Союза" — просили тільки під мильї Біг послати їм оба видання для самих і далі пропанація мій своїми й чужими на Буковині. Зрештою німецьку публіку поінформувала потрохи газета "Черновецький Таблиці" і передувала навіть стало проф. Ястрева у однім із своїх чисел.

го розказу до війни, але обирати військо доборно і йти проти зємств рідних братів і проти Австрії, в якій вони мали більш право, ніж в своїй власній державі — то се сличнава глупота. Забули сарани і за Мосала і за Пруса, а пидуть проти своїх! Та, "кого Бог хоче покарати, тому розум відберє".

Не кінець ші на збранню добровольців з російської Польщі, але ще й в Америці хочуть дїстати поміч і тепер оголошувати в польських американських часописях зєзві, щоб доборно-військ іхали до Росії "в обороні "гопори" народу і мучениці вітчизни". Справді, мучениці та польська вітчизна, коли самі свої і будуть з яницею закодують.

З ГАЛИЧИН.

Новий рік у Львові.

"Прикарпатська Русь" доносить: На новий рік латиського оброну відбувало ся у львівським ратуші дручесті приняті. Польська успішність у Львові складала желана президентови Рутковського за те, що в тяжких часах він витримав на своєму становищі у Львові місце. З "достойності" прибуло до президента: архієпископ, Бальчевський і Теодорович, г. Лев Пинський, г. Генрик Бадеи, президенти судів разом з судовими урядниками, представителі університету й політичними і представителі рідних польських товариств. До маніфестації святковане нового року вказує на тиху організацію Польськ, котра виходить на яву лише підчас римо-католицьких свят, бо вони, лише під таким позором можуть збирати ся. Такасо робили вони в часах найтяжшого пересудівання в Росії.

Поміч для урядників.

Президент Львова д-р Рутковський одержав дозвіл на виплату зачету на пенсію державним урядникам у Львові. Сенату затверджено згідно з внесенням президиї міста і банкірів. Спосіб виплатування зачетів вже готовий і за кілька днів урядники дїстануть гроші. В той спосіб улегшити ся нужду урядників, яка ставала вже нестерпною.

Російські школи.

Шкільна комісія "Галицько-руського общества" узяла за конінею отворити в Галичині окодо 3000 російських шкіл. Але, що "общество" має мас ані грошей на отворення такого числа шкіл, ані відповідного числа учителів, тому на раїй тих шкіль будв менше. В Петрограді і Києві будуть отворені українські семінарії, які мають виховати учителів для російських шкіль в Галичині.

Смерть професора Гадачка.

Дня 19. грудня помер у Львові професор львівського університету д-р Гадачек. Він був спеціаліст від археології, а звинив був з того, що один з не-многих прихильно відносив ся до України. Причини його смерті часописи не подають.

ВІСТІ З РОСІЙСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Редакція віденської української газети "Вістник Союза визволення України" дїстала нові звістки з російської України про те, як пройшла мобілізація, що значно доповнюють відомості, подані вже в попередніх дописах цієї газети. Отсе чередуємою ті вісті:

В Катеринославі.

При першій мобілізації в Катеринославі трафив ся ось-який випадок: "Діло", "воєнського начальника" диві в місті зборав резервистів, стояв ані червононосені. Він зажадав від офіцерів, щоб синавали "Боже царя храни" і зробили патрійстичну маніфестацію.

Тоді підійшов до нього один робітник, викопав з його руц прапор, поламав джерня і потоптав ногами прапор. Причому помітал помічати скарлати до рибничка і поранив його. Робітник вивалил пам'ятки, але ціла подія скінчилась ся тим разом без більшого.

Другий випадок зайшов на скарлатиний подій повив в суєчесті з резервистом і зривав його в руку. Зараз дивіли про се відомості вчерашнім номером газети, перекладаючи, чи нема воєн зброю, а знайшли набуло в нього зброю, а знайшли набуло в нього Олександровому подомалом тязок набуло, відірвали револьвер і побили тязко.

Жінки резервистів і самі-ж такі резервисти збирали ся впродовж мобілізації демонструвати з приводу розділу зашпигом для родив резервистів. Події приводились також розказати товпу де-

